

Ευρωπαϊκή Ένωση και Ευρώ

Μαθήματα από το παρελθόν, προκλήσεις
για το μέλλον

ΕΕ: σύντομη ιστορική αναδρομή

- 1945 στην Ευρώπη

Ευρώπη του 1945

Χώρα	Αρ. Θανάτων	Οικονομική οπισθοδρόμηση
Αυστρία	525 000	1886
Βέλγιο	82 750	1924
Δανία	4 259	1936
Φινλανδία	79 000	1938
Γαλλία	505 750	1891
Γερμανία	6 363 000	1908
Ιταλία	355 500	1909
Ολλανδία	250 000	1912
Νορβηγία	10 250	1937
Σουηδία	0	Αύξηση
Ελβετία	0	Αύξηση
ΗΒ	325 000	Αύξηση

Ευρώπη του 1945

Ευρώπη του 1945

Βερολίνο 1945

Ευρώπη του 1945

Λονδίνο 1945

ΕΕ: σύντομη ιστορική αναδρομή

- 1945 στην Ευρώπη
- Ποιος φταίει: 3 υποψήφιοι- Γερμανία, Καπιταλισμός, Εθνικισμός
- Οργανισμοί συνεργασίας
- Δυο σχολές σκέψης: Φεντεραλισμός, Διακρατισμός

- Schuman (υπ.εξ. Γαλλίας) 1952 → ΕΚΑΧ
- Jean Monnet → Ηνωμένες Πολιτείες Ευρώπης
- 1957 → Συνθήκες Ρώμης (Euratom, ΕΟΚ)

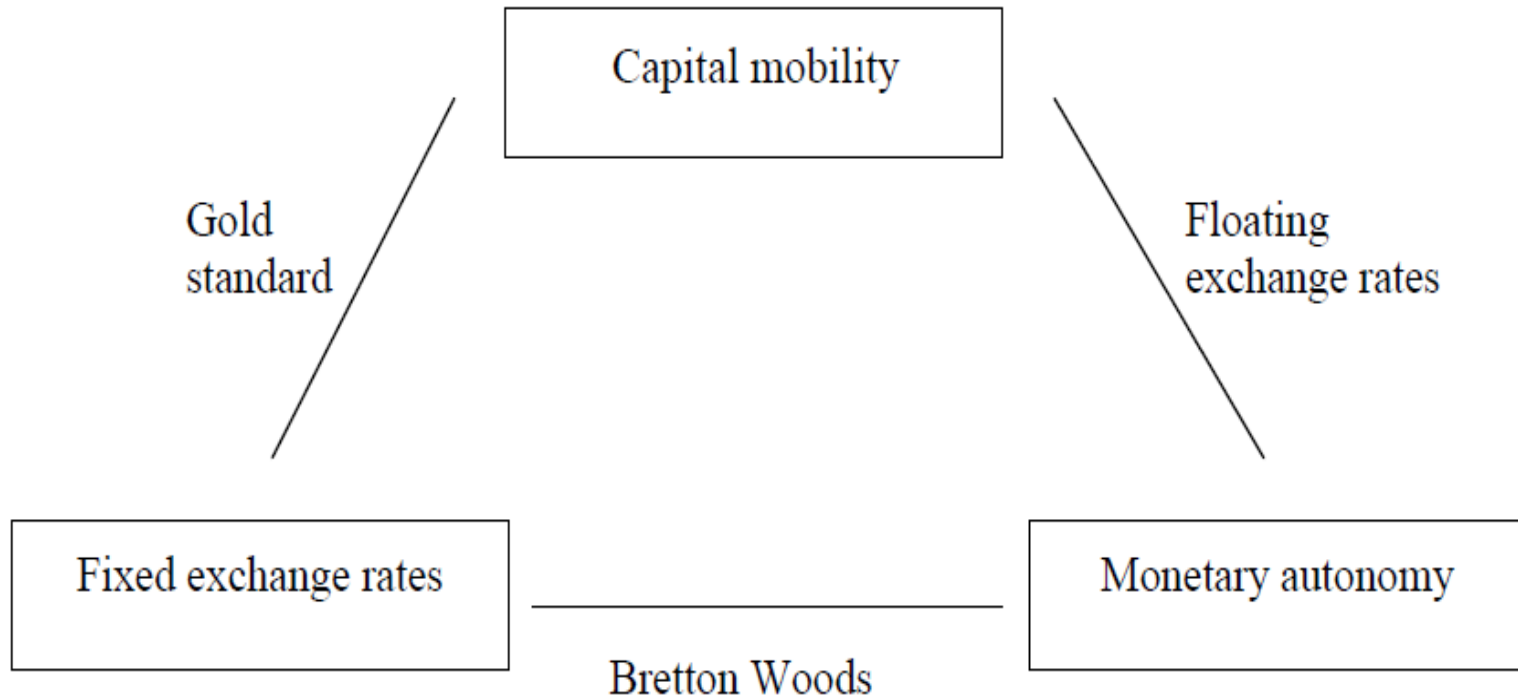
ΕΕ: σύντομη ιστορική αναδρομή

- Οικονομική Ενοποίηση (στόχος ενιαία αγορά)
- Αρχική επιτυχία της Τελ. Ένωσης αλλά 1960-1980 λίγα πράγματα (διαδοχικές διευρύνσεις)
- Delors → 1985 Πρόγραμμα Ενιαίας Αγοράς (μέχρι 1992)- ουσιαστική εμβάθυνση
- ΕΕ- 1992

ΕΕ: σύντομη ιστορική αναδρομή

- Νομισματική Ένωση → ιδέα από το 1957
- Breton- Woods σταθερές ισοτιμίες και ατελής κίνηση κεφαλαίου μη απαραίτητη η νομισματική ενοποίηση
- Επιτροπή Delors 1989- επιτροπή Werner 1970...οι συνθήκες διαφορετικές

ΕΕ: σύντομη ιστορική αναδρομή

ΕΕ: σύντομη ιστορική αναδρομή

- Νομισματική Ένωση → ιδέα από το 1957
- Breton- Woods σταθερές ισοτιμίες και ατελής κίνηση κεφαλαίου μη απαραίτητη η νομισματική ενοποίηση
- Επιτροπή Delors 1989- επιτροπή Werner 1970...οι συνθήκες διαφορετικές
- 1992→ Συνθήκη Μάαστριχτ...με τα γνωστά κριτήρια
- 1999 αρχή ΟΝΕ- 2002 € σε φυσική μορφή (12 χώρες)

Η ΕΕ και το Ευρώ σήμερα

- Θεσμοί δημοσιονομικής ενοποίησης (SGP)
- 2 Προβλήματα που φάνηκαν με την κρίση
 1. Μη συντονισμός πολιτικών
 2. Κρίση ρευστότητας= κρίση αξιοπιστίας

- Εξωτερικότητες και προβλήματα συντονισμού

Η ΕΕ και το Ευρώ σήμερα

- Κρίση → προβληματική αρχιτεκτονική του €
- Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης
- Ούτε σταθερότητα ούτε ανάπτυξη
- Δημιουργήθηκε το 1997
- Στόχος συνέχιση κριτηρίων Μάαστριχτ μετά την υιοθέτηση €

Η ΕΕ και το Ευρώ σήμερα

Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης

Έλλειμμα 3% -Χρέος 60% του ΑΕΠ

Υποβολή δημ. προγράμματος

Διαδικασία Υπερβολικού Χρέους

Προσωρινό/Εκτακτο (οικ κύκλος, ανάπτυξη) vs Δομικό

- Έλεγχος από Συμβούλιο- Ευρ. Επιτροπή
- Προειδοποίηση/Διόρθωση/Ποινές
- Αλλιώς πρόστιμο(κατάθεση)→0.2% του ΑΕΠ+ 10%*(έλλειμμα-3%) μέχρι 0.5% του ΑΕΠ

Η ΕΕ και το Ευρώ σήμερα

- Δημοσιονομικές πολιτικές είναι εθνικές → Δημοκρατική βάση
- Ελέγχονται από Ευρωπαϊκούς θεσμούς → υπερεθνική βάση

Αποτέλεσμα → ελλιπής δημοκρατική νομιμοποίηση. Ποιος θα το εφαρμόσει αν χάνει πολιτικά

Η ΕΕ και το Ευρώ σήμερα

Χώρα	Χρονιά	Αποτέλεσμα
Πορτογαλία	2002	Από 4.1% στο 2% μέσα στο 2002
Γερμανία	2003	Απόδραση πολιτικά
Γαλλία	2003	Απόδραση πολιτικά
Ολλανδία	2004	Μόνη της μπήκε
Ελλάδα	2004	Βγήκε το 2007
Cy, Cz, Ma, Hu, n, Pol, Slo	2004	Ειδικές συνθήκες

...και ήρθε η κρίση

- Ιδιωτικό Χρέος, τράπεζες, bailout
→ ελλείμματα
- Αυτόματοι Σταθεροποιητές
- Ελλείμματα για πολιτικούς λόγους

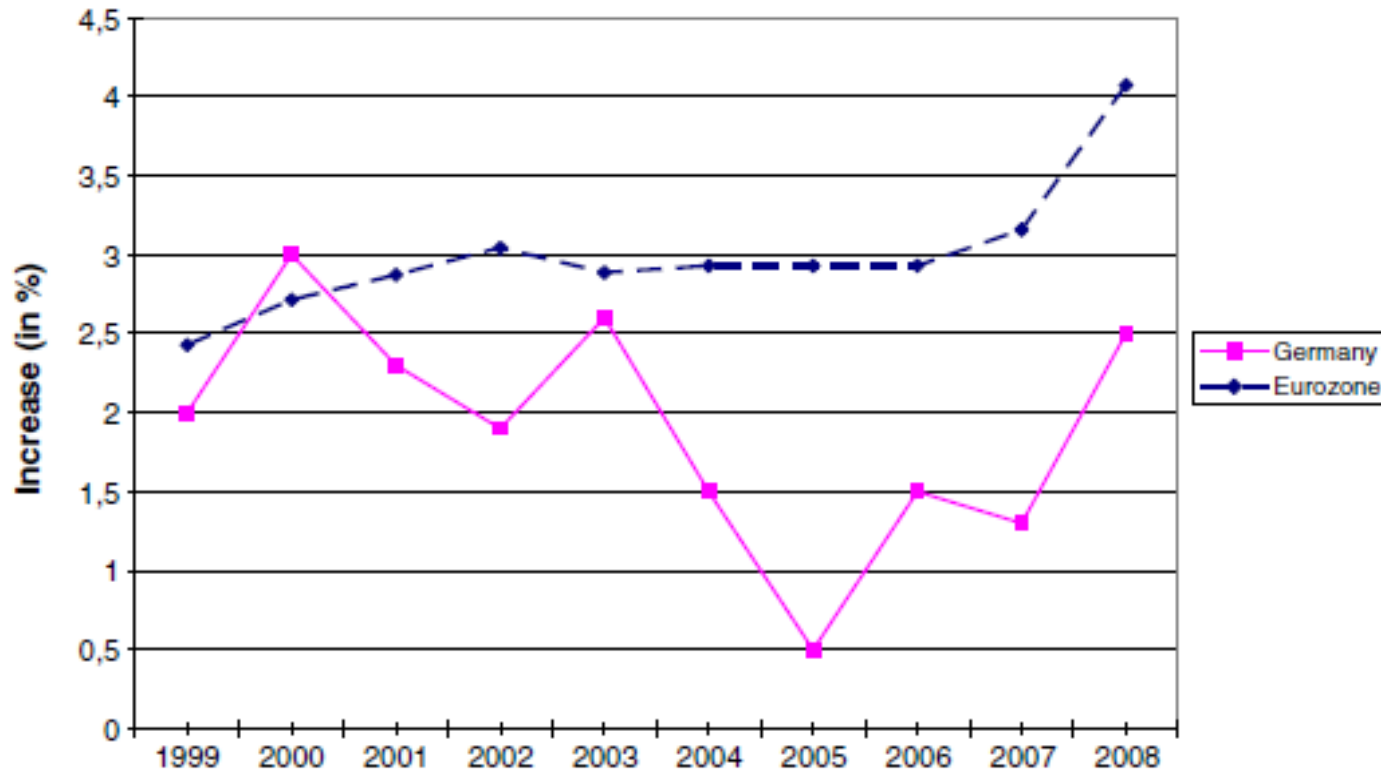
Όλοι στο όριο του 3% πριν...το σύμφωνο σταθερότητας απλώς δεν υπάρχει

...και ήρθε η κρίση

Γενικότερο πρόβλημα → Μακροοικονομική
Απόκλιση

Μη σύγκλιση στις δημοσιονομικές, μισθολογικές
πολιτικές και διαρθρωτικές μεταβολές

Ασυμμετρίες πολιτικής

Source: European Commission, Statistical Annex to the European Economy

Ετήσιες μεταβολές στους ονομαστικούς μισθούς.
Πηγή: De Grauwe, 2010.

Ασυμμετρίες πολιτικής

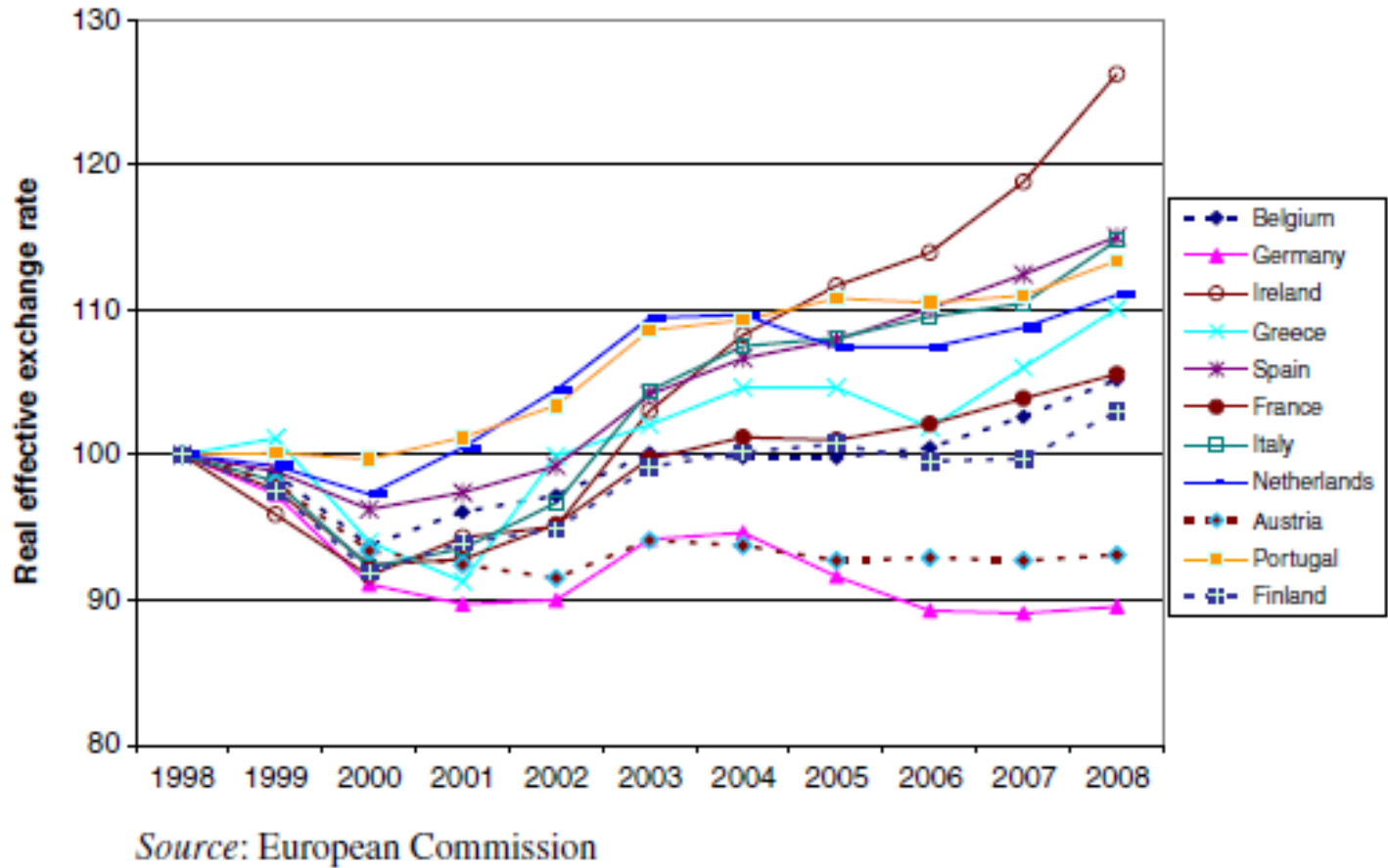

Fig. 2 Intra-euro area real effective exchange rates (based on ULC)

→ Μισθοί+ διαρθρωτικές αλλαγές

Ασυμμετρίες πολιτικής

- Ασυμμετρίες πολιτικής → ασυμμετρικά σοκ
- Ανάγκη για προσαρμογή και των άλλων με κόστος
- Στην πραγματικότητα πρόβλημα συνεργασίας

Κρίση ρευστότητας

- Η ευρωζώνη όπως είναι έχει ενδογενή πρόβλημα κρίσης ρευστότητας

Έστω φόβος επενδυτών →

Πώληση κρατικών ομολόγων →

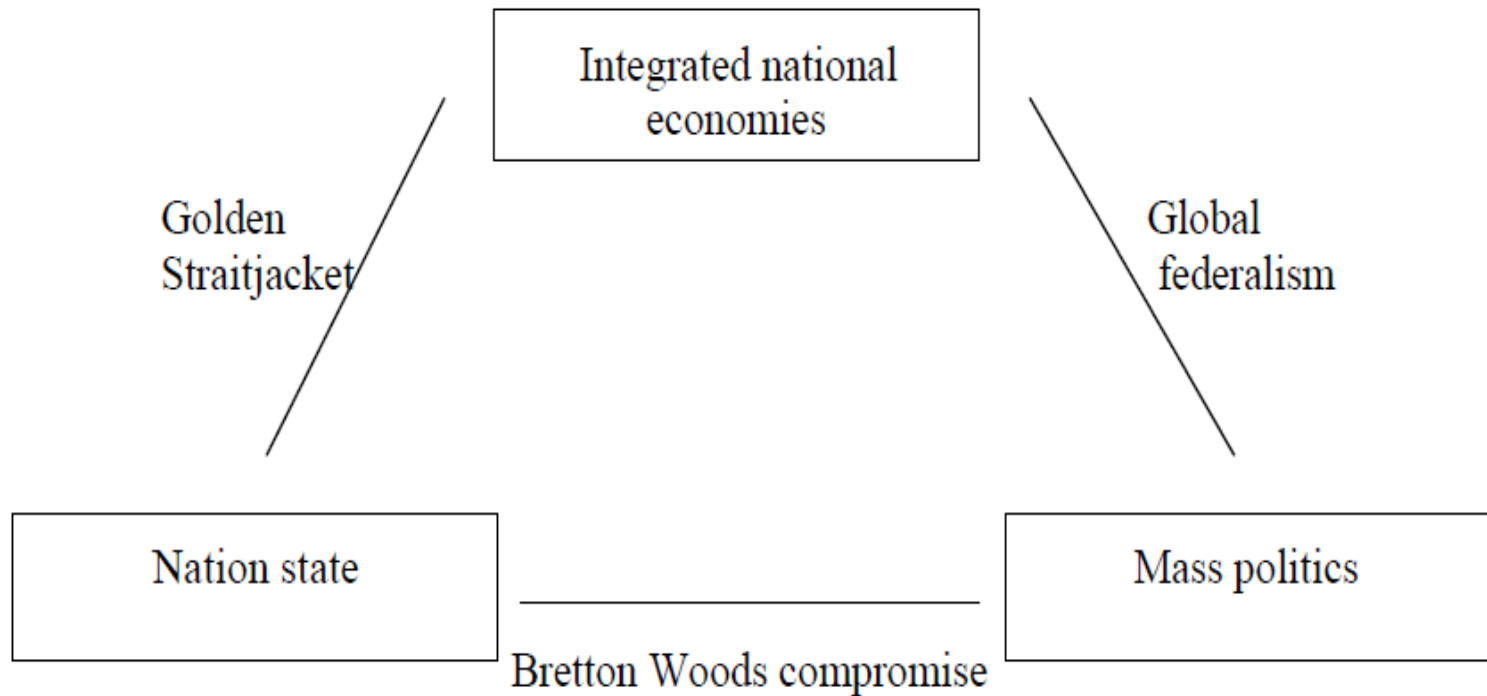
Αύξηση επιτοκίων →

Πώληση νομίσματος (και υποτίμηση) ή φεύγει το νόμισμα

Κρίση ρευστότητας από αυτοεκπληρούμενη προφητεία (μεγαλύτερη αύξηση επιτοκίων)

Μεταφορά προβλήματος στις άλλες χώρες αν μεγάλο ποσοστό τους χρέους σε ξένους (εξωτερικότητες)

Η πηγή του προβλήματος: το πολιτικό τρίλλημα του Rodrik

3 άμεσες πολιτικές

- Εξωτερικότητες και προβλήματα συνεργασίας
- Ανάγκη συντονισμού και παρέμβασης
- 3 πολιτικές
 1. Ευρωμόλογο
 2. «Υπουργός Οικονομικών»
 3. Συντονισμός πολιτικών

Ευρωμόλογο

- Εσωτερικοποίηση εξωτερικοτήτων (έλεγχος ποσότητας χρήματος-ρευστότητας)
 - Κατά: ηθικός κίνδυνος, αναδιανομή
→ Λύση1: κόκκινα και μπλε ομόλογα.
Λειτουργεί και σα μηχανισμός ελέγχου
→ Λύση2: διαφορετική υποχρέωση ανάλογα με το χρέος
- Επιπλέον κέρδος → νόμισμα απόθεμα (-0.5% επιτόκιο)

«Υπουργός» Οικονομικών της ΕΕ

- Συντονισμός
- Τρόπος επιβολής του SGP
- Μίγμα δημοσιονομικής- νομισματικής πολιτικής
- Ίσως έλεγχος μόνο για όσους αδυνατούν να πετύχουν
- Veto σε λάθος πολιτικές- ανεξαρτησία από το Συμβούλιο

Συντονισμός

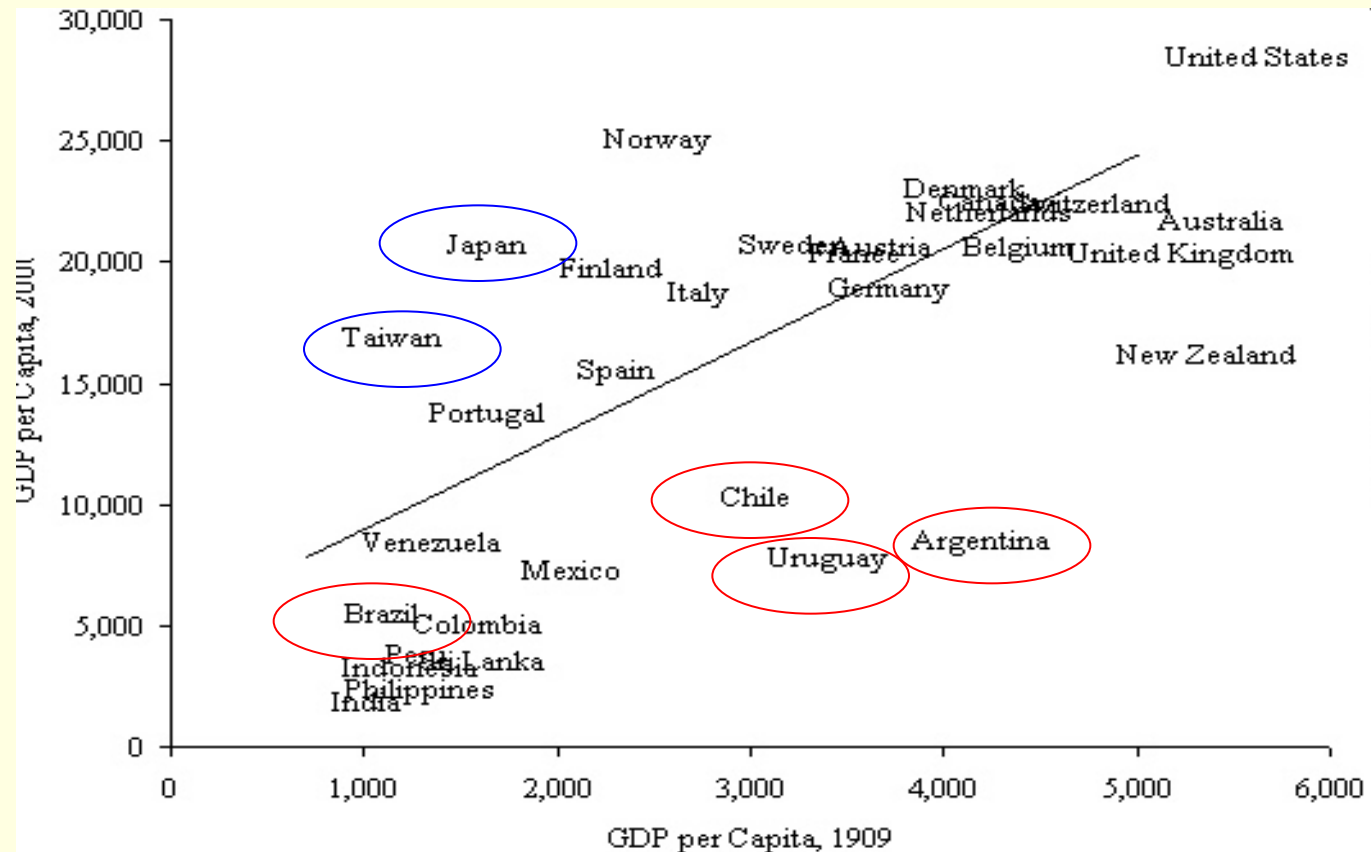
- Όχι μόνο δημοσιονομικός
- Εισοδηματική πολιτική (μισθοί στη Γερμανία?)
- Συντονισμός μεταρρυθμίσεων
- Συμμετρική προσαρμογή (ειδικά τώρα)

Μήπως το Έθνος- Κράτος είναι η λύση;

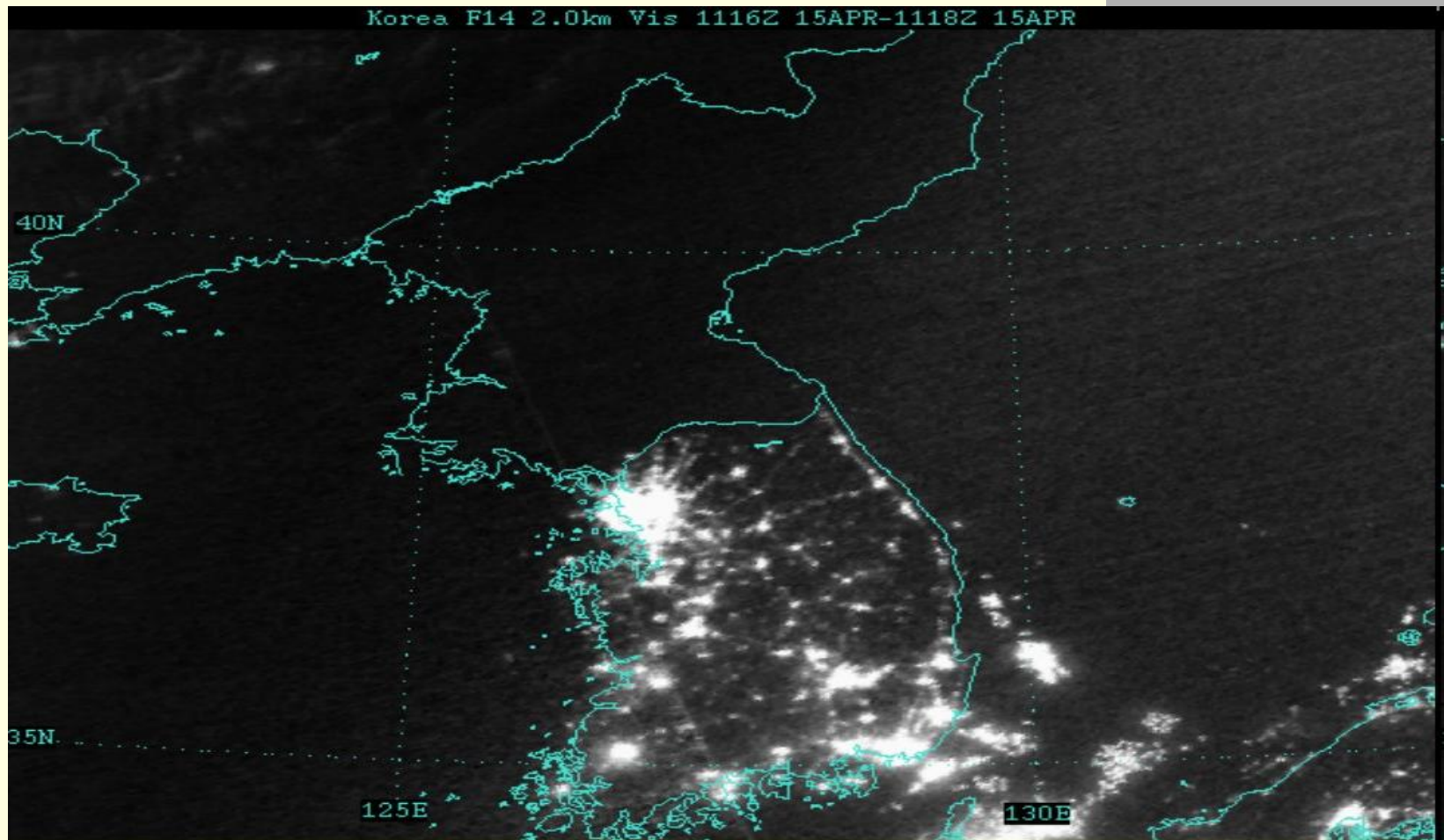
- Κέρδη από το εμπόριο τεράστια

Μήπως το Έθνος- Κράτος είναι η λύση;

■ Κέρδη από το εμπόριο τεράστια

Μήπως το Έθνος- Κράτος είναι η λύση;

Μήπως το Έθνος- Κράτος είναι η λύση;

- Κέρδη από το εμπόριο τεράστια
- Τεχνολογία και οικονομική ενοποίηση